

Een stem die ontbreekt in Nederland

Bij de volgende verkiezingen voor het Europees Parlement wil ik op Guy Verhofstadt stemmen. Het optreden van de oud-premier van België bij de laatste aflevering van *Zomergasten* was adembenemend. Hij verdedigde met flair impopulaire standpunten. Waar andere politici graag met een ernstige stem zeggen dat het multiculturalisme is mislukt, constateert hij droogjes dat de multiculturele samenleving een feit is. Het is geen ideologie, het is een feit. Als er al een ideologie is die failliet verklaard zou moeten worden dan is dat de ideologie van het nationalisme. Die ideologie heeft van de twintigste eeuw de meest morbide eeuw van de geschiedenis gemaakt. Die ideologie heeft volgens Verhofstadt Europa bijna kapot gemaakt.

Ook van de dwaalleer van de *clash of civilizations* van Samuel Huntington moet Verhofstadt niks hebben. Die dwaalleer heeft een goed begrip van de Arabische Lente verhinderd. De botsingen binnen culturen zijn belangrijker dan de botsingen tussen culturen. Door nationalisme en cultuurabsolutisme is een cultuur van haat ontstaan. Wij tegen zij. En dan voegt Verhofstadt er voor het gemak nog maar een impopulaire vergelijking aan toe: in Rwanda en Srebrenica hebben we gezien waar wij-zij-denken toe kan leiden.

Over Europa verkondigde Verhofstadt al

even impopulaire standpunten. Hij durfde zowaar federalisme voor te stellen als een ideaal. Hij trok zich niks aan van het taboe dat in Nederland rust op het overdragen van soevereiniteit. Natuurlijk is het een inperking van de soevereiniteit als een Europese instelling de bevoegdheid krijgt de begrotingen van de lidstaten te controleren. Maar als Europese landen elkaar op de vingers moeten gaan tikken bij het niet nakomen van afspraken, dan komt er niks van. Dat hebben we gezien met het Stabiliteitspact, dat strafeloos werd geschonden door Frankrijk en Duitsland. Daarom moet de controle van de begrotingsafspraken geschieden door een onafhankelijke partij, bijvoorbeeld de Europese Centrale Bank.

In één adem door bepleitte hij de invoering van euro-obligaties. De invoering van één Europese obligatiemarkt levert een geza-

Verhofstadt durft onomwonden lessen te trekken uit de kredietcrisis

menlijk voordeel op. Maar Noord-Europese landen zijn zo bang dat zij duurder uit zijn, dat zij dit tegenhouden. De repliek van Verhofstadt is dat je één obligatiemarkt kan hebben én afzonderlijke landen kan belonen voor uitzonderlijke kredietwaardigheid.

Verhofstadt is ook een liberaal die zonder pardon afrekenet met het in liberale kring doorgeslagen geloof in de zelfregulering van markten. Hij durft onomwonden lessen te trekken uit de kredietcrisis. Hij wil dat de financiële producten behandeld gaan worden zoals we medicijnen behandelen. Een medicijn komt pas op de markt als bewezen is dat het werkzaam is en geen schadelijke bijwerkingen heeft. Dat moet ook gaan gelden voor financiële producten.

Wie drie uur naar Verhofstadt heeft geluisterd, kan maar één ding constateren: zo'n stem ontbreekt in Nederland. Een bevlogen Europese idealist. Door Verhofstadt werd duidelijk gemaakt hoe alle Nederlandse politieke partijen opereren in de schaduw van de PVV. De populistische agenda bepaalt de contouren van het debat. Europa wordt vijandig bekeken en het nationale belang staat voorop. De afkeer van de Zuid-Europese spilzucht wordt breed uitgedragen. Verhofstadt stelt dat dit aanschurken tegen de populistten averchts werkt. Mensen stemmen niet op het slappe afreksel, maar op het origineel. Hij

zet liever frontaal de tegenaanval in. Mensen maken hem graag uit voor wereldvreemde kosmopoliet, maar het is veel naïefer om te denken dat het mogelijk is om miljoenen moslims weg te sturen uit Europa, om terug te keren naar de dorpsgemeenschap rond de kerk of om oude grenzen en oude munten in hun oude glorie te herstellen. Zo'n nostalgiepolitiek is duur en maakt Europa machteloos. In een geglobaliseerde economie kunnen landen alleen door samenwerking greep krijgen op de economische ontwikkelingen.

De frontale tegenaanval voorkomt dat pro-Europeanen de status-quo gaan verdedigen. Ze moeten juist streven naar het verbeteren van Europa. Er is sprake van een Europees democratisch tekort, maar dat moet je niet bestrijden door Europa af te schrijven, maar door de democratie te versterken. Bij zo'n democratisering past ook het idee dat je als Nederlander moet kunnen stemmen op een volksvertegenwoordiger uit een ander land. Zo kan je als kiezer je heil buiten de deur zoeken als alle Nederlandse partijen meegaan in de nationalistische retoriek. Zo kan ik volgende keer op Guy Verhofstadt stemmen.

Pieter Hilhorst is politicoloog.

WWW.VK.NL/PIETERHILHORST